

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR – HASAN ALMA

İkinci Sütun kuralları çeşitli ülkelerde yürürlüğe girmeye başlıyor.

No: 2023 – 151

Tarih: 26.12.2023

Özet: *Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) tarafından geliştirilen İkinci Sütun'a yönelik düzenlemeler, Avrupa Birliği üye devletleri başta olmak üzere çeşitli ülkelerde yürürlüğe girmeye başlamıştır.*

Önceki yıllarda Matrah Aşınmasıyla Küresel Mücadele (Global Anti-Base Erosion- GloBE) adıyla hayatımıza giren ve kısaca İkinci Sütun olarak adlandırılan kurallar bütünü, Avrupa Birliği (“AB”) ülkeleri başta olmak üzere, çeşitli ülkelerde yürürlüğe girmeye başlamış bulunmaktadır. Söz konusu gelişmelere, ülke bazlı olarak aşağıda yer verilmektedir.

AB bünyesindeki gelişmeler

Estonya, Letonya, Litvanya, Malta ve Slovakya'dan oluşan 5 ülke, Asgari Vergi Direktifinin 50. maddesi kapsamında, “Gelire Dahil Etme Kuralı” (IIR) ve “Düşük Vergilendirilen Kâr Kuralı” (UTPR)'na istinaden sağlanan erteleme haklarını kullandıklarını beyan etmiştir. Bu doğrultuda, ilgili ülkelerde mukim olan kapsam dahilindeki çok uluslu şirketler için 31 Aralık 2023 tarihinden itibaren başlayan ve birbirini takip eden altı mali yıl boyunca söz konusu uygulamalar ertelenmiş olacaktır. Ancak, ilgili ülkelerin, Asgari Vergi Direktifi kapsamında belirlenen diğer hükümleri uygulaması gerekmektedir. Öte yandan, nihai ana işletmesi diğer üye ülkelerde bulunan ve kapsama giren çok uluslu işletmeler, söz konusu 5 ülkede bulunan iştirakleri için UTPR'ı uygulayabileceklerdir.

Hollanda

19 Aralık 2023 tarihinde, İkinci Sütun kapsamında hazırlanan 2024 Asgari Vergi Kanunu Hollanda Senatosu tarafından onaylanmıştır. Bu kapsamda uygulanacak ölçütlerin, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) uyarınca, 19 Aralık 2023 tarihinden sonra sona eren mali tablolar için yürürlüğe gireceği kabul edilmektedir.

İlgili mevzuatsal değişiklikler, ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri (GAAP) açısından ise Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girecektir. Her ne kadar ilgili değişiklikler henüz Resmî Gazete'de yayımlanmamış olsa da yıl sonuna kadar yayımlanması beklenmektedir.

Nihai oylamadan önce Hollanda Senatosu'nda yapılan müzakereler neticesinde taslak kanun üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Avrupa Birliği Direktifi esas alınarak hazırlanan 2024 Asgari Vergi Kanunu;

- Her ikisi de 31 Aralık 2023'te veya sonrasında başlayan raporlama yılları için “Nitelikli Yurtiçi Asgari İlave Vergi” (QDMTT) ile IIR'ı ve
- 31 Aralık 2024'te veya sonrasında başlayan raporlama yılları içinse UTPR'ı uygulamaya koymaktadır.

Bununla birlikte, Ekim 2023'te, QDMTT için Güvenli Liman, UTPR içinse Geçici Güvenli Liman uygulamalarını içeren 2024 Asgari Vergi Kanunu Değişiklik Duyurusu yayımlanmıştır.

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR – HASAN ALMA

Almanya

İkinci Sütun'a ilişkin düzenlemeler, 15 Aralık 2023'te Alman Federal Konseyi tarafından onaylanmıştır. İlgili mevzuatın yürürlüğe girmesi için Federal Cumhurbaşkanı tarafından imzalanması ve Resmî Gazete'de yayımlanması gerekmektedir.

Avusturya

14 Aralık 2023 tarihinde Avusturya Parlamentosu Üst Meclisi İkinci Sütun kurallarının yerel mevzuata uygun olarak yürürlüğe girmesi için gerekli düzenlemeleri kabul etmiştir. Söz konusu düzenlemeler AB Asgari Vergi Direktifi'ne oldukça benzer olup, buna göre IIR ve QDMTT 31 Aralık 2023 ya da takip eden tarihlerde başlayan mali yıllar için uygulanacaktır. UTPR ise 31 Aralık 2024 ya da takip eden tarihlerde başlayan mali yıllar için uygulanacaktır. İlgili lokal mevzuatın resmi olarak yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanı tarafından imzalanması ve Resmî Gazetede yayımlanması gerekmektedir.

Belçika

14 Aralık 2023 tarihinde Belçika Parlamentosu İkinci Sütun kurallarının uygulanmasına ilişkin mevzuatı onaylamıştır. Söz konusu değişikliğin yürürlüğe girmesi için Kraliyet tarafından onaylanması gerekmektedir.

Bulgaristan

12 Aralık 2023 tarihinde Bulgaristan Parlamentosu İkinci Sütun kurallarının yerel mevzuata uygun olarak yürürlüğe girmesi için gerekli düzenlemeleri kabul etmiştir. Ancak, ilgili mevzuatın yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile ilan edilmesi ve Resmî Gazete'de yayımlanması gerekmektedir.

Çekya

1 Aralık 2023'te Çekya Parlamentosu İkinci Sütun'a ilişkin mevzuatı kabul etmiş ve Cumhurbaşkanı onayına sunmuştur. İlgili mevzuat Cumhurbaşkanı onayıyla beraber Resmî Gazete'de yayımlanınca yürürlüğe girecektir.

Danimarka

Danimarka Parlamentosu, 7 Aralık 2023'te İkinci Sütun'a yönelik düzenlemeleri yerel mevzuat kuralları çerçevesinde onaylamış ve Kraliçe'nin onayına sunmuştur. İkinci Sütun'a ilişkin kurallar, yerel mevzuat uyarınca Kraliçe'nin onayını müteakip yürürlüğe girecektir.

İrlanda

Asgari Vergi Direktifi'ne yönelik mevzuat, 12 Aralık 2023'te Parlamentonun onay aşamalarını geçmiş ve Cumhurbaşkanının imzasına sunulmuştur.

İsveç

İsveç Parlamentosu İkinci Sütun kurallarını yerel mevzuata dahil eden yasayı 13 Aralık 2023 tarihinde kabul etmiştir. Meclisin onayından sonra mevzuat yürürlüğe girecektir.

Letonya

3 Kasım 2023 tarihinde İkinci Sütun kurallarının yerel mevzuatta uygulanmasına yönelik taslak düzenleme yayımlanmış olup, ilgili düzenleme 17 Kasım 2023'e kadar kamuoyunun yorumuna açılmıştır. İkinci Sütun kurallarının tamamı olmamakla birlikte, bir kısmı 1 Ocak 2024 itibarıyla yürürlüğe girecektir (AB Asgari Vergi Direktifi kapsamında IIR ve UTPR'ın uygulanması 31 Aralık 2029'a kadar ertelenmiştir). Ayrıca, taslak düzenleme QDMTT'nin uygulamasına ilişkin kuralları içermemektedir.

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR – HASAN ALMA

Lüksemburg

5 Aralık 2023 tarihinde Ulusal Meclis'te İkinci Sütun kurallarının yürürlüğe girmesi için görüşmeler gerçekleştirilmiş olup, Meclis Komitesi söz konusu kuralların karmaşık olması sebebiyle mevzuatın kabulü için daha çok zamana ihtiyaç olduğuna karar vermiştir. Beklenti 2024 yılı içerisinde kuralların yürürlüğe girmesi yönündedir.

Macaristan

İkinci Sütun'un uygulanmasına ilişkin mevzuat 30 Kasım 2023'te Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Slovakya

Slovakya Parlamentosu, 8 Aralık 2023 tarihinde İkinci Sütünü yerel mevzuata entegre edecek mevzuatı onaylamıştır. Söz konusu mevzuat çoğunlukla AB Asgari Vergi Direktifi ile uyumlu olup, bahsedilen Direktif kapsamında IIR ve UTPR'ın uygulanması 2029'a kadar ertelenecektir. QDMTT ise 31 Aralık 2023 ya da takip eden tarihlerde başlayan mali yıllar için uygulanmaya başlanacaktır. İlgili mevzuatın yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanı tarafından imzalanması ve Resmî Gazete'de yayımlanması gerekmektedir.

Slovenya

Slovenya Parlamentosu, 13 Aralık 2023 tarihinde İkinci Sütünü iç hukuka uyarlayacak olan mevzuatı onaylamıştır. İlgili mevzuatın yürürlüğe girmesi için Cumhurbaşkanı tarafından imzalanması ve Resmî Gazete'de yayımlanması gerekmektedir.

Belçika, Bulgaristan, Çekya, Danimarka, Almanya, Macaristan, İrlanda, Slovenya ve İsveç için Model Kuralların uygulanma tarihi AB Asgari Vergi Direktifi'nde belirlendiği gibi IIR ve QDMTT için 31 Aralık 2023 ya da takip eden tarihlerde başlayan mali yıllar, UTPR için ise 31 Aralık 2024 ya da takip eden tarihlerde başlayan mali yıllar olacaktır.

Dünyadaki gelişmeler

Amerika Birleşik Devletleri

11 Kasım 2023 tarihinde ABD Hazine Müsteşarlığı ve Gelir İdaresi, IIR ve QDMTT kapsamında bazı uygulamaların ve hesaplamaların nasıl yapılması gerektiğine yönelik bir rehber yayımlamıştır. Benzer hesaplamaların UTPR açısından nasıl uygulanacağına yönelik bir düzenleme yapılmamış olsa da buna ilişkin olarak ek bir rehber yayımlanması beklenmektedir.

Birleşik Arap Emirlikleri

24 Kasım 2023'te, Birleşik Arap Emirlikleri İkinci Sütun kurallarının yerel mevzuata uygun olarak uygulanmasına yönelik bir Kanun Hükmünde Kararname yayımlamıştır. Ancak, Maliye Bakanlığı İkinci Sütun kurallarının 2024 yılında uygulamaya girmeyeceğini açıklamış olup, 2024'ün ilk çeyreğinde ise İkinci Sütun kurallarının düzenlenmesi ve zamanlamasıyla ilgili olarak kamuoyu görüşü istenecektir.

Birleşik Krallık

22 Kasım 2023'te Birleşik Krallık hükümeti, 2023 Sonbahar Finans Tasarısı'nda OECD düzenlemelerini yansıtabilecek şekilde IIR ve DMTT açısından teknik değişiklikler yapılacağını belirtmiştir. Ayrıca, UTPR'ın 31 Aralık 2024 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinden daha erken olmamak üzere yürürlüğe koyulması beklenmektedir.

Malezya

SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR – HASAN ALMA

İkinci Sütuna ilişkin mevzuat Malezya Temsilciler Meclisi tarafından 28 Kasım 2023 tarihinde kabul edilmiştir. İlgili yerel mevzuatın yürürlüğe girmesi için Senato onayını müteakip Kraliyet onayı alınması gerekmektedir. Söz konusu mevzuat, genel hatlarıyla OECD kuralları ile paralellik göstermekle beraber, ilgili yerel mevzuatta UTPR'a ilişkin düzenlemelere yer verilmemiştir. Diğer taraftan, yerel mevzuat doğrultusunda, IIR ve QDMTT 1 Ocak 2025 ve takip eden dönemlerde başlayan mali yıllarda uygulanacaktır.

Norveç

24 Kasım 2023 tarihinde, İkinci Sütun kurallarının uygulanmasına yönelik yeni bir kanun teklifi Parlamenta sunulmuştur. Sunulan kanun teklifi kapsamında, IIR ve DMTT'nin 2024 mali yılından itibaren uygulanması beklenmektedir. Öte yandan, ilgili teklif her ne kadar büyük ölçüde İkinci Sütun kurallarını kapsıyor olsa da UTPR'a ilişkin düzenlemelere yer verilmemiştir.

Vietnam

29 Kasım 2023 tarihinde Vietnam Ulusal Meclisi İkinci Sütun kurallarının uygulanmasına yönelik yerel mevzuatı onaylamıştır. Bu doğrultuda, IIR ve QDMTT ilişkin düzenlemeler 1 Ocak 2024 veya sonrasında başlayan mali yıllar için yürürlükte olacaktır. Öte yandan, uygulamaya yönelik olarak ayrıca bir kararname yayımlanması beklenmektedir.

Yeni Zelanda

6 Aralık 2023 tarihinde, İkinci Sütunu yerel mevzuata dahil eden yasa tasarısı, Mayıs 2023'te sunulan ilk tasarı üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan yeni koalisyon hükümetinin kurulmasını takiben yeniden Parlamenta sunulmuştur. Olağan yasal prosedürün bir parçası olarak yeni hükümetin politikaları ya da kamuoyunun görüşü doğrultusunda ilerleyen dönemlerde yasa tasarısında bazı değişiklikler olabilecektir. Henüz onaylanmamış olmakla birlikte, ilgili tasarının 31 Mart 2024 tarihine kadar yasalaşması beklenmektedir.

Saygılarımızla.